

Οι σχέσεις Ελλάδας - Ισραήλ απογειώνονται και δεν επιβραδύνονται, σημειώνει στην αποκλειστική συνέντευξή του στην «Κ» της Κυριακής (9.7.2023) ο υπουργός Εξωτερικών της χώρας, Ελι Κοέν, ο οποίος πραγματοποίησε την πρώτη επίσημη επίσκεψή του στην Αθήνα πριν από λίγες ημέρες. Μιλάει, συγκεκριμένα, για τουριστική έκρηξη, καθώς το Ισραήλ ανέβηκε φέτος στην έκτη θέση των χωρών από τις οποίες προέρχονται οι επισκέπτες στην Ελλάδα, ενώ κάνει λόγο για επενδύσεις άνω του 1 δισ. ευρώ στον τομέα του τουρισμού. Μιλάει επίσης για τις επενδύσεις στην άμυνα, τις εξαγορές αλλά και την προοπτική ακόμη και συμπαραγωγής οπλικών συστημάτων. Ο κ. Κοέν επανέλαβε ότι η βελτίωση της σχέσης του Ισραήλ με την Τουρκία δεν θα επηρεάσει τη φιλία με την Ελλάδα, ενώ υπογράμμισε πως οι παράλληλοι δίαυλοι ανάμεσα σε Ιερουσαλήμ - Αγκυρα και Αθήνα - Αγκυρα ενισχύουν την περιφερειακή σταθερότητα. Ο κ. Κοέν σημειώνει ότι ο αγωγός EastMed παραμένει στο τραπέζι, ωστόσο η βιωσιμότητά του πρέπει να αξιολογηθεί από την επιχειρηματική κοινότητα, ενώ περιγράφει και την πρόσφατη συμφωνία Ισραήλ - Κυπριακής Δημοκρατίας για τη μεταφορά ισραηλινού αερίου στην Ευρώπη μέσω Κύπρου.

-Ελλάδα και Ισραήλ βρίσκονται στη διαδικασία να πάνε ένα βήμα παραπέρα τις πολύ καλές σχέσεις τους. Ποια επισημαίνετε ως κορυφαία προτεραιότητα αυτή τη στιγμή;

Το Ισραήλ και η Ελλάδα έχουν μια στρατηγική εταιρική σχέση που χαρακτηρίζεται από πολυδιάστατη συνεργασία σε μια μεγάλη ποικιλία τομέων, όπως η άμυνα, η ενέργεια, ο τουρισμός, το εμπόριο, η τεχνολογία, η καινοτομία και ο πολιτισμός. Θα έλεγα ότι στόχος μας θα ήταν η εδραίωση αυτής της εταιρικής σχέσης με την εμπάθυση της συνεργασίας σε όλους αυτούς τους τομείς. Θα έλεγα ότι πρέπει να δώσουμε ιδιαίτερη προσοχή σε τομείς όπως η ενέργεια, η καινοτομία και η τεχνολογία. Το Ισραήλ και η Ελλάδα μοιράζονται επίσης παρόμοιες απόψεις σχετικά με τις περιφερειακές προκλήσεις και ευκαιρίες, και ως εκ τούτου θα έλεγα ότι ο κοινός μας στόχος είναι να προωθήσουμε την περιφερειακή σταθερότητα, ασφάλεια και ευημερία. Αυτός είναι επίσης ο στόχος του τριμερούς σχήματος συνεργασίας μας με την Κύπρο και των περιφερειακών πλαισίων μας στη Μέση Ανατολή.

-Πολλοί Ισραηλινοί αξιωματούχοι έχουν δηλώσει ότι η βελτίωση της τουρκοϊσραηλινής σχέσης δεν θα επηρεάσει τη δυναμική της ελληνοϊσραηλινής σχέσης. Ωστόσο παρατηρήσαμε κάποια επιβράδυνση σε ορισμένες διαδικασίες που συνέδεσαν ή/και ενίσχυσαν τις συνέργειες μεταξύ των δύο χωρών μας, με αξιοσημείωτη εξαίρεση την άμυνα. Βλέπετε ανανέωση της διμερούς συνεργασίας και σε ποιους τομείς;

Η στρατηγική συνεργασία Ελλάδας - Ισραήλ και η τριμερής συνεργασία μας με την Κύπρο είναι σταθερή και δεν επηρεάζεται από εξωτερικούς παράγοντες. Η Τουρκία είναι μια σημαντική χώρα στην περιοχή με την οποία θα θέλαμε να βελτιώσουμε τους δεσμούς μας, αλλά αυτό σε καμία περίπτωση δεν θα επηρεάσει την ισχυρή φιλία μας με την Ελλάδα. Δεν συμφωνώ μαζί σας ότι υπήρξε επιβράδυνση των διαδικασιών ή των συνεργειών που συνδέουν τις δύο χώρες μας. Ακριβώς το αντίθετο. Βλέπουμε μια τεράστια βελτίωση των σχέσεών μας σε όλους τους τομείς. Και ξεπερνάει κατά πολύ την άμυνα. Τα τελευταία

10 χρόνια είχαμε τεράστιες ισραηλινές επενδύσεις, που ξεπερνούν το 1 δισ. δολάρια, στην ελληνική τουριστική βιομηχανία. Οι Ισραηλινοί είναι μια από τις μεγαλύτερες τουριστικές αγορές της Ελλάδας. Υπήρξε μεγάλη αύξηση σε σύγκριση με τις προγραμματισμένες πτήσεις του περασμένου καλοκαιριού από το Ισραήλ φέτος. Αυτή τη σεζόν ανέρχονται σε 953.000 θέσεις, από 584.000 το 2022. Με βάση τη ζήτηση, οι Ισραηλινοί τουρίστες κατατάσσονται ως η έκτη σημαντικότερη ξένη αγορά για τον ελληνικό τουρισμό, μετά το Ηνωμένο Βασίλειο, τη Γερμανία, την Ιταλία, τη Γαλλία και την Ολλανδία. Πραγματοποιούνται σημαντικές επιχειρηματικές συμφωνίες, όπως η πρόσφατη μεταξύ της Greek Grid Telecom και της ισραηλινής Tamares Telecom για την κατασκευή ενός υποθαλάσσιου καλωδίου τηλεπικοινωνιών οπτικών ινών για τη σύνδεση της Κύπρου και του Ισραήλ με την Ελλάδα. Ισραηλινές εταιρείες έχουν πραγματοποιήσει επενδύσεις στην Ελλάδα, όπως η επένδυση του Tikun Olam σε ιατρική κάνναβη στην Κόρινθο. Άλλες εταιρείες ενδιαιρούνται να πραγματοποιήσουν μεγάλες επενδύσεις στην ενέργεια, συμπεριλαμβανομένης της ανανεώσιμης ενέργειας στην Ελλάδα. Δεν υπάρχει επιβράδυνση. Οι σχέσεις μας απογειώνονται.

-Θα μπορούσε το Ισραήλ να διευκολύνει μια καλύτερη ελληνοτουρκική σχέση σε ορισμένες πτυχές;

Τόσο η Ελλάδα όσο και το Ισραήλ βρίσκονται τώρα σε μια διαδικασία προσπάθειας βελτίωσης των σχέσεων με την Τουρκία, ενισχύοντας παράλληλα τους δικούς τους δεσμούς. Και οι δύο έχουμε άμεσους διαύλους επικοινωνίας με την Τουρκία, αλλά σίγουρα οι προσπάθειές μας να βελτιώσουμε τις σχέσεις με την Αγκυρα θα συμβάλουν στην ενίσχυση της περιφερειακής σταθερότητας.

-Γίνονται συζητήσεις για έναν αγωγό που συνδέει το Ισραήλ με την Κυπριακή Δημοκρατία, για να βοηθήσει στην εξαγωγή ισραηλινού αερίου (LNG) προς την Ευρώπη. Ταυτόχρονα υπάρχει ο EuroAsia Interconnector. Οι ενεργειακοί δεσμοί μεταξύ των τριών χωρών μπορούν να γίνουν ακόμη πιο στενοί από αυτό; Βλέπετε πιθανότητα για αναβίωση του EastMed;

Η ενέργεια είναι ένα από τα βασικά συστατικά της συνεργασίας μας τόσο με την Κύπρο όσο και με την Ελλάδα. Πρόσφατα, οι υπουργοί Ενέργειας του Ισραήλ, Ισραήλ Κατς, και της Κύπρου, Γιώργος Παπαναστασίου, συμμετείχαν σε συζήτηση για συνεργασία στην ανάπτυξη περιφερειακών υποδομών φυσικού αερίου, που στοχεύει στη μεταφορά φυσικού αερίου μέσω Κύπρου στην Ευρώπη, συμπεριλαμβανομένων των πόρων φυσικού αερίου του Ισραήλ. Σε οποιοδήποτε σενάριο, συμπεριλαμβανομένου του EastMed, η Ελλάδα θα παίξει σημαντικό ρόλο καθώς είναι πρωτοπόρος στις μεταφορές με δεξαμενόπλοια. Υποστηρίζουμε επίσης το EuroAsia Interconnector που θα συνδέει τα δίκτυα ηλεκτρικής ενέργειας Ισραήλ - Ελλάδας - Κύπρου και χαϊρόμαστε που βλέπουμε ότι υλοποιούνται βήματα για τις συνδέσεις Κύπρου - Ελλάδας και Ισραήλ - Κύπρου. Η υποστήριξη για τον αγωγό EastMed βρίσκεται ακόμη στο τραπέζι. Αλλά για ένα πρόγραμμα όπως αυτό χρειάζεστε επίσης την επιχειρηματική κοινότητα. Θα πρέπει να δούμε τη βιωσιμότητα αυτού του σχεδίου. Και η βιωσιμότητα είναι υπό εξέταση. Ένας περιοριστικός παράγοντας είναι το γεγονός ότι η Ευρώπη θέλει να απομακρυνθεί από τα ορυκτά καύσιμα. Πρέπει λοιπόν να περιμένουμε να ολοκληρωθεί η αξιολόγηση βιωσιμότητας του σχεδίου από την επιχειρηματική κοινότητα.

-Η Ελλάδα έχει αγοράσει από το Ισραήλ ορισμένα οπτικά συστήματα ποιοτικής αιχμής. Ταυτόχρονα, οι ισραηλινές εταιρείες έχουν αυξήσει το μερίδιό τους στο τοπικό αμυντικό οικοσύστημα. Υπάρχει χώρος συνεργασίας ή και συμπαραγωγής συστημάτων Ελλάδας - Ισραήλ επί ελληνικού εδάφους;

Η άμυνα είναι ένας από τους πυλώνες των ελληνοϊσραηλινών σχέσεων. Οι αμυντικοί μας δεσμοί περιλαμβάνουν πληθώρα κοινών ασκήσεων αλλά και προμηθειών. Οι αμυντικές μας ασκήσεις συμβάλλουν στην επιχειρησιακή μας ετοιμότητα αλλά και δημιουργούν συνέργειες. Στα ορόσημα των δεσμών μας περιλαμβάνεται η συμφωνία για το Διεθνές Κέντρο Εκπαίδευσης Πτήσεων στην Καλαμάτα που θα λειτουργεί υπό την Elbit Systems του Ισραήλ. Μια άλλη σημαντική συμφωνία είναι η πρόσφατη αγορά της Intracom Defense (IDE) από την Israel Aerospace Industries. Οι συμφωνίες και οι ασκήσεις αποδεικνύουν ότι υπάρχει μια αυξανόμενη οικειότητα στις αμυντικές σχέσεις μας. Σίγουρα πιστεύω ότι υπάρχει χώρος για περαιτέρω συνεργασία μεταξύ των αμυντικών βιομηχανιών μας, που μπορεί να περιλαμβάνει ακόμη και συμπαραγωγές.

Μας ανησυχεί η άνοδος της Ακροδεξιάς στην Ευρώπη

-Το Ισραήλ έχει μια μακροχρόνια άποψη για τις ισορροπίες στη Μέση Ανατολή. Ωστόσο, οι Συμφωνίες του Αβραάμ δημιούργησαν χώρο για συνεργασία που δεν υπήρχε πριν. Καθώς οι δυνάμεις στην περιοχή φαίνεται να αποσπώνται από τους παραδοσιακούς δεσμούς με παράγοντες όπως οι ΗΠΑ (το παράδειγμα της Σαουδικής Αραβίας και μέχρις ενός σημείου της Τουρκίας), πώς μπορεί το Ισραήλ, του οποίου η προστασία της ασφάλειας εγγυάται από την Ουάσιγκτον, να περιηγηθεί σε αυτό το νέο περιβάλλον;

Οι Συμφωνίες του Αβραάμ εγκαινίασαν μια νέα εποχή ειρήνης και ευημερίας με το Ισραήλ και τα αραβικά έθνη, όπως τα ΗΑΕ και το Μπαχρέιν. Έχουμε επίσης επιτύχει ειρήνη με το Μαρόκο και μια αρχική συμφωνία με το Σουδάν. Αυτές οι σχέσεις αποτελούν σημαντικό συμπλήρωμα των ειρηνικών σχέσεων που έχουμε με τους γείτονές μας στην Αίγυπτο και την Ιορδανία. Αυτές οι συμφωνίες μεταφράστηκαν σε αυξημένο εμπόριο, τουρισμό, αμυντική συνεργασία και επαφές ανθρώπων με ανθρώπους που φέρνουν αναμφίβολα σταθερότητα στην περιοχή. Είμαι πολύ αισιόδοξος ότι θα μπορέσουμε να επεκτείνουμε τις σχέσεις μας με περισσότερες αραβικές και μουσουλμανικές χώρες. Ωστόσο πρέπει να μιλήσουμε και για τον ελέφαντα στο δωμάτιο, που δεν είναι άλλος από το Ιράν. Η αναζήτηση του Ιράν για πυρηνικά όπλα, η υποστήριξή του στον ριζοσπαστισμό και στην τρομοκρατία στη Μέση Ανατολή το έχουν καταστήσει σημαντική δύναμη αστάθειας στην περιοχή και παγκοσμίως. Παρέχει ακόμη και drones που χρησιμοποιούνται στον πόλεμο στην Ουκρανία. Ο μόνος τρόπος για να αντιμετωπιστεί αυτός ο κίνδυνος είναι να συγκεντρωθεί η διεθνής κοινότητα για να ασκήσει πίεση στο Ιράν. Το Ισραήλ έχει δεσμευθεί να εμποδίσει το Ιράν να αποκτήσει στρατιωτικές πυρηνικές δυνατότητες με οποιοδήποτε μέσο. Οι πρόσφατες προγραμματισμένες τρομοκρατικές επιθέσεις που ενορχηστρώθηκαν από το Ιράν στην Ελλάδα και την Κύπρο, και ευτυχώς απετράπησαν, δείχνουν τις εκτεταμένες μοχθηρές δραστηριότητες του ιρανικού καθεστώτος. Το Ισραήλ δεν θα διστάσει να κάνει ό,τι χρειάζεται για να υπερασπιστεί και να προστατεύσει τον εαυτό του.

-Η άνοδος της Ακροδεξιάς στην Ευρώπη ανησυχεί την κυβέρνησή σας, ιδιαίτερα καθώς ταυτόχρονα

παρατηρείται άνοδος του αντισημιτισμού;

Η αναζωπύρωση του αντισημιτισμού στην Ευρώπη είναι σίγουρα μια αιτία ανησυχίας για οποιαδήποτε ισραηλινή κυβέρνηση. Ως το έθνος-κράτος του εβραϊκού λαού, το Ισραήλ θα βρίσκεται πάντα στην πρώτη γραμμή της καταπολέμησης του αντισημιτισμού παγκοσμίως. Πιστεύουμε ότι είναι υποχρέωσή μας. Αλλά δεν είναι ζήτημα Ισραήλ. Οι χώρες στην Ευρώπη θα πρέπει να πολεμήσουν τον αντισημιτισμό και τον φασισμό επειδή αποτελούν απειλή για τις δημοκρατίες τους. Χαίρομαι που η Ελλάδα έχει υιοθετήσει τον ορισμό του αντισημιτισμού από τη Διεθνή Συμμαχία για τη Μνήμη του Ολοκαυτώματος και διοργανώνει μια σειρά από εκδηλώσεις μνήμης του Ολοκαυτώματος κάθε χρόνο. Πιστεύω επίσης ότι η κατασκευή του Μουσείου Ολοκαυτώματος στη Θεσσαλονίκη θα συμβάλει στην προώθηση της μνήμης και των κοινών δημοκρατικών αξιών μας.

-Τα τελευταία χρόνια, το Ισραήλ έχει ζήσει ένα πολύ ταραχώδες εσωτερικό πολιτικό περιβάλλον (πέντε εκλογές σε τρία χρόνια και μια πολύ πολωμένη ατμόσφαιρα). Εχει επηρεάσει την εξωτερική πολιτική;

Το Ισραήλ έχει επί του παρόντος μια πολύ σταθερή κυβέρνηση με επικεφαλής τον πρωθυπουργό Μπέντζαμιν Νετανιάχου έπειτα από πολλές εκλογικές αναμετρήσεις. Ο πρωθυπουργός Νετανιάχου είναι ένας πολιτικός άνδρας με τεράστια εμπειρία. Όπως γνωρίζετε, το Ισραήλ είναι μια ζωντανή δημοκρατία. Παρά τις διαφωνίες που μπορεί να υπάρχουν στο Ισραήλ σχετικά με τις πολιτικές, πιστεύω ότι η δημοκρατία μας θα αναδειχθεί ισχυρότερη. Η εξωτερική μας πολιτική παραμένει συνεπής και πολύ σαφής. Θα συνεχίσουμε να αποτρέπουμε αρνητικούς παίκτες όπως το Ιράν, που επιδιώκει την καταστροφή μας και αποσταθεροποιεί την περιοχή μας. Θα επιδιώξουμε να συνεχίσουμε να επεκτείνουμε τον κύκλο της ειρήνης με τους γείτονές μας ακολουθώντας τις Συμφωνίες του Αβραάμ και ενισχύοντας τις σχέσεις μας με τους συμμάχους μας, όπως οι Ηνωμένες Πολιτείες, και τους στρατηγικούς εταίρους μας, όπως η Ελλάδα και η Κύπρος.

Πηγή: ιστοσελίδα [Καθημερινή, 9.7.2023](#)